

JARDUKETA IZENA   Endarlatsako Presan jardutea (C6)

Zer KBetan edo Kontserbazio Bereziko Eremutan dihardugun

Bidasoa Ibaia KBE

LOTURA NATURA 2000REKIN

Ekintza KBEa Kudeatzeko Planaren helburu operatibo hauen baitan kokatua dago:

- 1.1.2. Helburu Operatiboa. Ibai Sistema kudeaketarako funtsezko elementuaren ur korridorean dauden oztopoak iragazkortzea.
- 1.2.1. Helburu Operatiboa. Ibai Sistema kudeaketarako funtsezko elementuaren ur ibilietako ur emariaren erregimena hobetzea.
- 1.7. Neurria: Jarraipena ematea Nafarroako Gobernua Bidasoaren arroan gauzatzen ari den neurriei presak iragazkortzeko eta eraisteko.
- 5.1.2. Helburu Operatiboa. Izokin arruntaren, kolakaren, itsas lanproiaren eta burtainaren habitataren baldintzak hobetzea.

KBEko funtsezko elementu onuradunak

Hona hemen KBEko funtsezko zer elementuk jaso duten onura: "Ibai-sistema", "Ibai-habitata", "Izokin arrunta, kolaka, itsas lanproia eta burtaina", "Bisoi europarra eta igaraba arrunta" eta "Muturluze piriniotarra".

JARDUKETA LEKUA ETA UDALERRIAK:

Bera eta Lesaka

Data aurreikusia

2016

Aurrekontua

170.000 €

Proiektuaren ekintza loturikoak

Jarraipen geomorfologikoa egitea, eta halaber, arrain-espezieen eta ugaztun urtarren jarraipena egitea

Lanen deskribapena - HELBURUA

Helburua Endarlatsako presa eraistea da, erabiltzen ez den oztopoa baita, ibaiaren konektibitatea hobetzea, espezieen mugikortasuna hobetzea, eta tarte horretan, uholde arriskua murriztea.

Lanaren deskribapena - AURREKARIAK

Bidasoa Ibaia erraten zaion naturgunea Kontserbazio Bereziko Eremua da, bere natur balioei esker; balioen artean arrain komunitatea eta habitat naturalak dira nabarmenezkoak, Nafarroako dibertsitate biologikoaren flora eta faunaren adierazgarri. Hala ere, oztopo sorta batek fauna urtarren mugimenduak zaildu edo eragozten ditu KBEan, eta horrek eragin handiagoa edo txikiagoa du, espeziearen arabera eta urte hidrológicoaren unearen arabera.

Endarlatsako presa Bidasoaren lehen oztopoa da ibaia itsasoratzen denetik, eta ekintza hori eginda, Bidasoaren azken 12 km-etan ez da zeharkako oztoporik izanen. Ibaietan presak eta presa txikiak izatea populazioen murrizketa eragin duen arrazoi nagusietako bat, baina ez bakarria; horrek bereziki espezie salmonidoei eta migratzaileei eragin die ibaietan. Horren haritik, Endarlatsako presak kolaka, itsas lanproia eta izokin populazioetan du eragina, baina era berean, aingiran, amuarrainean eta gainerako arrain espezieetan.

Oztopo hori, gainera, eragozpena da Bidasoa ibaiaren "egoera ekologiko ona" lortzeko, presak ibilguaren egitura eta substratua aldatzen dituelako, eta ibai konektibitatea okerragotu. Halaber, ibaiertzak eta prozesu naturalak oso nabarmen aldatzen ditu, hala nola sedimentuen zirkulazioa eta mantenugaiak harrapatzea.

Lanaren deskribapena - HASIERAKO ETA EGUNGO EGOERA

Endarlatsako presa, lehenago, energia elektrikoa sortzeko erabiltzen zen, eta gaur egun, ez da erabiltzen. Konfederazio Hidrografikoaren emakida 1919koa da. 1,86-2,83 m da garaieran, 46,18 m luzeran, eta 2 arrain-pasabide ditu (artesa-eskalak); zaharrena, presaren erdian, eta bestea, ezkerrean (1993an eraikia). Eskuinaldean, berriz, ur-hartune bat dago

Oztopoa bere osoan eraistea proposatu da, harik eta ibai ohe harritsuaren mailara iritsi arte. Halaber, presak eta eskalek zedarritutako inguru osoan jardutea proposatu da, eta arrainak zenbatzeko tranpa desmuntatu eta Irun-Endarako zentral hidroelektrikoko ubidera eramatea.

JUSTIFIKAZIOA Zer lortu nahi dugu? - ESPERO DIREN EMAITZAK

- Ibai Konektibitatea adierazlearen balio hau lortzea: "**Oso ona**. Oztoporik ez". 12 km baino gehiago lortuko dira ibaian zeharkako oztoporik gabe, Bidasoa Kantaurin itsasoratzen denetik; beraz, arrain guztiak askatasunez ibiltzeko gauza izanen lirатеke.
- Halaber, presak bildutako ur eremua ezabatuko litzateke; eremu horrek 2.000 m baino gehiago ditu. Horrela, ibai-habitat naturalagoa eta dibertsifikatuagoa sortuko litzateke, ur bilduko eremua ezabatuz, eta horrek urlasterrak, osinak eta taulak eraginen litzuzke elkarren jarraian.

